

תחנת המוניות קניון בת-ים

כללי

1. במהלך בדיקתי ותחקור אירוע הקמתה של תחנת המוניות הר-ציון ברחוב רוטשילד 39 ומשיחות שקיימתי עם סגן מהנדס מחוז תל-אביב במשרד התחבורה ועם מנהל מחלקת דרכים ותנועה בעיריית בת-ים, הסתבר, כי קיימת תחנת מוניות נוספת הפועלת בקניון בת-ים וגם זאת ללא אישור ובניגוד לחוק.

2. המדובר בשלוחה של תחנת המוניות קניון בת-ים, הפועלת מרחוב רזיאל, שהשתלטה שלא כחוק על רחבת החזית בקניון בת-ים ומונעת מנהגי מוניות אחרות לפעול באיזור זה, להעלאה ולהורדה של נוסעים המגיעים לקניון.

3. לצורך בדיקת האישור, שוחחתי עם סגן מהנדס מחוז תל-אביב במשרד התחבורה, מר יוסי כהן, עם מנהל מחלקת דרכים ותנועה, עם מהנדסת העירייה, עם מנהל גף תחזוקה ובניין, עם יו"ר ועדת התנועה המרכזית ועם סגן ראש העירייה ומחזיק תיק ההנדסה בקדנציה החולפת.

4. העובדות והמצאים העולים מהתחקיר

4.1 במהלך שנת 95', פנו נהגי מוניות קניון בת-ים, הממוקמת ברחוב רזיאל, מול בניין המשטרה, למחזיק תיק ההנדסה דאז, בבקשה להקים שלוחה מוסדרת לתחנתם בחזית קניון בת-ים. מחזיק תיק ההנדסה, בתיאום עם מהנדסת העירייה, הביאו את בקשתם לדיון בפני ועדת התנועה המרכזית.

4.2 בדיון בוועדה בתאריך 4.9.95, פרוטוקול מס' 6/95, עלתה על סדר היום בקשתה של חברת המוניות קניון בת-ים לאשר הקמת סניף נוסף/שלוחה של תחנת מוניות ונסיעות מיוחדות שתכיל שני תאי חנייה ברחוב יוספטל בצד המערבי של מפרץ החנייה בחזית ה-"שקס". הוועדה המליצה לאשר את הבקשה בצורף תוכניות שצורפו לפרוטוקול. החלטות הוועדה הגיעו על-פי חוק לאישורה של המפקחת על התעבורה, הגב' מתי עינב וזו לא אישרה את הבקשה. חתימתה ואישורה של הגב' עינב ניתנו לכל סעיפי החלטות הוועדה, למעט אותו הסעיף שדן בבקשה להקמת שלוחה לתחנת המוניות. כמו-כן היא פסלה את התוכניות שצורפו לבקשה.

4.3 במהלך שנת 93' (תקופת הבחירות לעירייה), הפעילו נהגי המוניות לחץ מחדש על מחזיק תיק ההנדסה, בבקשה לאשר את הקמת סניף תחנת המוניות בחזית הקניון. מחזיק תיק ההנדסה, ביחד עם מנהל מח' דרכים ותנועה ועוזרו נסעו להפגש במשרד התחבורה ולשכנע את המפקחת על התעבורה לאשר את תחנת המוניות, אולם הם נתקלו בסירוב נחרץ כשהנימוק הינו, שמשרד התחבורה מתנגד להקמתם של תחנות מוניות בצירי תנועה ראשיים, כגון: רחוב יוספטל, כשהנימוק המקצועי הינו שתחנה בצירי תנועה ראשיים מפריעה לזרימת התנועה השוטפת.

4.4 מחזיק תיק ההנדסה, נקט ביוזמה והחליט על דעת עצמו (ולדבריו באישור וידיעת ראש העירייה), ובניגוד לעמדתם המקצועית של משרד התחבורה, להפעיל תחנת מוניות בחזית הקניון ולצורך כך איפשר להם להציב במקום תמרור לתחנת מוניות ב-58 וב-59. לדבריו, הנהלת העירייה וראש העירייה כראש רשות תמרור מרכזית, צריכים להחליט ולקבוע נושאים שכאלו הקשורים במדיניות העירייה ולא משרד התחבורה !!!

אישור זה לא מצא את ביטויו בפרוטוקול או בהחלטה כלשהי בכתב.

- 4.5 הקמת תחנת המוניות בחזית הקניון, ומתן זכות הבלעדיות לנהגי קניון בת-ים, עוררה את זעמם של נהגי המוניות האחרים בעיר, שפנו בתלונות למשרד התחבורה. משרד התחבורה פנה בכתב לעיריית בת-ים מספר פעמים (באוקטובר '98, דצמבר '98 וינואר '99), אל ראש העירייה, אל מחזיק תיק ההנדסה (כל זמן שהיה עדיין בתפקיד) ואל מהנדסת העירייה.
- במכתבים אלו מתריע משרד התחבורה על הצבתם הבלתי חוקית של תמרורי תחנת המוניות בחזית קניון בת-ים, הצבה שנעשתה בניגוד לעמדתם המקצועית ומדיניותם של משרד התחבורה אשר אינו מאשר הפעלת תחנת מוניות בצירי תנועה ראשיים. משרד התחבורה תבע מהעירייה בתקיפות, כי תפעל להסרתם של תמרורים אלו ותמנע את חנייתם הבלתי חוקית של מוניות רבות בחזית הקניון.
- 4.6 למרות מכתבי פניות אלו לעיריית בת-ים, לראש העירייה, למהנדסת העירייה ולסגן ראש העירייה ומחזיק תיק ההנדסה, לא נעשה דבר, והעירייה התעלמה מכל המכתבים של משרד התחבורה, כשבאותה עת ממשיכים נהגי המוניות של תחנת קניון בת-ים בהפעלת תחנתם הבלתי חוקית.
- כאשר נוכח משרד התחבורה, כי עיריית בת-ים אינה מתייחסת לפניותיו, הודיע למהנדסת העירייה בתקיפות, כי עד שלא תפעל העירייה על-פי המצווה ממנה בחוק, יוקפאו כל הקצבות משרד התחבורה לעירייה.
- 4.7 לחצו של משרד התחבורה הניב פירות, והנושא הועלה פעם נוספת לדיון בוועדת התנועה המרכזית, שהתכנסה ב- 28 באפריל '99.
- בישיבה העלה נציג משרד התחבורה את תביעתו להסרת תמרורי המוניות הבלתי חוקיים שהוצבו בחזית קניון בת-ים.
- החלטת הוועדה שהתקבלה היתה בהמלצת יו"ר הוועדה, כי בתוך שבוע יוסרו תמרורי המוניות שהוצבו בחזית הקניון, ב- 58 וב- 59 ויבוטל סימון החנייה אדום צהוב על אבני השפה. עוד הוחלט, כי לאחר שיוסרו תמרורים אלו, תדון הוועדה בהצבת תמרור במקום ב- 57 המתיר העלאה והורדה של נוסעים לכל נהגי המוניות.
- 4.8 בעקבות החלטת הוועדה, הורתה ב- 9 במאי '99, מהנדסת העירייה את מנהל מחלקת דרכים להורות למנהל גף התחזוקה, להסיר את תמרור המוניות הבלתי חוקי ולבטל את סימון הצביעה על אבני השפה באדום צהוב.
- ההוראה בוצעה בשעות הלילה מחשש לתגובתם האלימה של נהגי המוניות.
- 4.9 בלחצם המחודש של נהגי המוניות ומתוך רצון להסדיר את הנושא הבעייתי, פנתה מהנדסת העירייה בכתב למשרד התחבורה, ב-10 במאי, במסמך הצעה להסדיר את חניית פעולות המוניות בחזית הקניון. לדברי המהנדסת, פעילותם הבלתי מוסדרת של כלל המוניות שהעלו והורידו נוסעים וחנו בחנייה כפולה, יצרה מפגע תנועת, סכסוכים ואלימות בין הנהגים, מפגע שהפריע לתנועה השוטפת ברחוב יוספטל.
- במכתבה מציעה המהנדסת לבנות מפרץ חנייה נוסף, פנימי יותר על חשבון המדרכה הרחבה ויצירת שני מקומות חנייה, תוך מתן הזכות הבלעדית לנהגי מוניות בת-ים לפעול במקום.
- לבקשת המהנדסת, צורפה המלצת מנהל הקניון ומפקד משטרת בת-ים.
- 4.10 משרד התחבורה זימן פגישה בנושא, ב- 19 ביולי '99. בדיון חזר משרד התחבורה על עמדתו העקרונית, כי אין למקם תחנת מוניות בצירי תנועה ראשיים, מאחר שהדבר יוצר מפגע בטיחותי לזרימת התנועה ולצורך כך רחוב יוספטל נמצא בקטגוריה זו.
- נציג משטרת ישראל בישיבה הביע הסכמה לעמדה זו של משרד התחבורה.
- במהלך הדיון הועלו ארבע חלופות אחרות שעיריית בת-ים נתבקשה לבדוק אותן, כגון: מיקום תחנת המוניות בתוך החניון, מיקום התחנה במפרץ החנייה ברחוב הרב לוי, הקמת דרך שירות בחזית הקניון שבתוכה תמוקם התחנה, והתקנת תמרור ב- 57 בלבד.
- מהנדסת העירייה נתבקשה לבחון את החלופות ולהציג מסקנותיה בוועדת התנועה העירונית הקרובה.

- 4.11 מהנדסת העירייה בחנה את ארבע החלופות ביחד עם נהגי המוניות וראש העירייה ולדבריה, גם על בסיס דוגמאות של תמרורי מוניות המוצבים ברחבי תל-אביב. בוועדת התנועה, ב- 8 באוגוסט '99, ביקשה מהוועדה אישור להצבת תמרור ב- 57 עם תוספת של שלט המתיר להעלות ולהוריד נוסעים, אולם רק לנהגי מוניות קניון בת-ים. הוועדה לא קיבלה את עמדתה של המהנדסת ואישרה את הצבתו של תמרור ב- 57 בלבד וצביעת עשרה מטר של אבנים של שפת המדרכה בצבעי אדום צהוב. משמעות הדבר היתה, שכל נהגי המוניות רשאים לפעול בחזית הקניון. החלטת הוועדה הועברה לחתימתם של הגורמים המאשרים: משטרת התנועה במרחב איילון והמפקחת על התעבורה שאישרה את החלטת הוועדה ב- 16 בנובמבר '99.
- 4.12 ב- 22 בנובמבר '99, הוציאה מהנדסת העירייה הנחיות ביצוע באמצעות מנהל מחלקת דרכים ותנועה למנהל גף התחזוקה, להציב תמרור ב- 57 בחזית קניון בת-ים, ובניגוד להחלטת הוועדה הורתה על תוספת שלט המתיר לנהגי מוניות קניון בת-ים להעלות ולהוריד נוסעים. כמו-כן, לבצע סימון אדום צהוב ד-21 כפי שסוכם בוועדה. הוראת ביצוע זו של מהנדסת העירייה לא היתה בסמכותה, בניגוד מפורש להחלטת הוועדה ובניגוד לתקנות משרד התחבורה, תקנה 18 א', המתירים רק למשרד התחבורה את הסמכות להתקין שלט הוריה.
- 4.13 כשנשאלה מהנדסת העירייה על-ידי כיצד הפעילה סמכות או נתנה הוראות ביצוע בניגוד גמור להחלטות הוועדה, השיבה כטיעון תמוה, שעל בסיס שיחות שניהלה עם מר יוסי כהן, סגן מהנדס המחוז הבינה, כי יש בסמכותה למצוא פתרון לבעיית המוניות באיזור הקניון ולהציב את השילוט הנוסף שהציבה בתחתית תמרור ב- 57. עוד הוסיפה המהנדסת ואמרה, שמאז שהציבה את השלט, לא קיבלה על כך כל תלונות ממשרד התחבורה, כפי שהיה בראשית השנה או שדיברו איתה והתריעו בפניה על המעשה הבלתי תקין שנעשה.
- 4.14 בשיחה עם מר יוסי כהן, הבהיר הנ"ל חד-משמעית, כי לא היו דברים מעולם וכי אף פעם לא ניתן לה אישור או סמכות להתיר את תוספת השילוט לתמרור ב- 57, משום שגם לו אין סמכות בחוק להתיר זאת. סמכות זאת נתונה אך ורק בידי המפקחת על התעבורה במשרד התחבורה ואין למהנדסת העירייה או לראש העירייה כל סמכות בחוק לאשר שלט שכזה, ולפיכך, הסמכות שנטלה לעצמה מהנדסת העירייה אינה חוקית.
- 4.15 כאשר שאלתי את מנהל מחלקת הדרכים כיצד הסכים להוציא הוראת ביצוע, ולמרות שידע היטב, כי הדבר הינו בניגוד לחוק, לא עמד על דעתו וסרב להוציא את המכתב, השיב, כי קיבל הוראה מפורשת ממהנדסת העירייה ולא היתה לו ברירה אלא לציית להוראתה.
- 4.16 מביקור שערכתי בחזית קניון בת-ים מצאתי, כי ברחוב יוספטל 92 פועלת תחנת מוניות לכל דבר ועניין ועומדות/חונות במקום כ-חמש-שש מוניות, למרות שבמקום מוצב תמרור המאפשר רק העלאת והורדת נוסעים ולמעשה השתלטו נהגי מוניות קניון בת-ים וקנו לעצמם חזקה על המקום. יתרה מכך, מגיעות לאגף ההנדסה תלונות רבות על תגרות ידיים שפורצות מעת לעת בין נהגי תחנת קניון בת-ים, שהשתלטו על המקום ומונעות את הזכות מנהגי מוניות של תחנות אחרות בעיר שעל-פי חוק רשאים גם הם להעלות או להוריד נוסעים בחזית הקניון.
- 4.17 בשיחה שקיימתי עם יו"ר הוועדה, בה עדכנתי אותו אודות הוראתה הבלתי חוקית של המהנדסת, הוא היה מופתע ביותר ונדהם מהסמכות שהמהנדסת נטלה לעצמה בניגוד לחוק או החלטות הוועדה והבטיחני, כי יטפל בנושא באופן מידי.
- 4.18 בשיחתי עם מהנדסת העירייה ועם כל הנוגעים בדבר, כולל יו"ר הוועדה סוכם, כי הנושא יועלה לדיון בוועדת התנועה המרכזית העירונית הקרובה בכדי לקבל בשנית החלטה בנושא זה. בינתיים נמנעת מהנדסת העירייה לנקוט בכל עמדה או פעולה בנושא והתחנה ממשיה לפעול באופן בלתי חוקי.

5. המסקנות מבדיקת האירוע

- 5.1 בדומה לממצאי הבדיקה על אופן הקמתה והפעלתה של תחנת המוניות, ציון 2000, ברחוב רוטשילד 39, והליקויים הרבים שנתגלו בבדיקה זו, גם במקרה בדיקה זה מצטיירת תמונה עגומה החושפת ליקויים של פעילות העירייה שנעשתה בניגוד לחוק ובניגוד לדפוסי הניהול והמינהל התקין.
- 5.2 לא יכולים נבחר ציבור- סגן ראש העירייה ומחזיק תיק ההנדסה בקדנציה החולפת או מהנדסת העירייה לשים עצמם מעל לחוק ולהורות על הצבתם של תמרורים של תחנת מוניות קניון בת-ים בניגוד לעמדתו המקצועית של משרד התחבורה וועדת התנועה העירונית המרכזית שחברים בה נציגי משטרת מרחב איילון ומשרד התחבורה.
- 5.3 סגן ראש העירייה דאז ומחזיק תיק ההנדסה, נטל לעצמו סמכויות, נכנע ללחצם של נהגי המוניות ונעתר לבקשתם להקים שלוחה של תחנת מוניות בחזית קניון בת-ים, ובניגוד לעמדתו הנחרצת של משרד התחבורה, בשעה שהתיר לנהגים להציב את תמרור ב- 58 ומתן חזקה בלתי חוקית לנהגי קניון בת-ים לפעול בחזית הקניון ועל-ידי כך למנוע מנהגי מוניות אחרים מבת-ים לפעול כחוק כדי להוריד או להסיע נוסעים מהקניון.
- 5.4 מעורבותה של מהנדסת העירייה בשלשלת האירועים בלתי מובנת לביקורת. בתחילה לא שעתה לפניוניהם ומכתביהם של משרד התחבורה ולא פעלה כפי שמצווה ממנה בחוק להסיר את התמרור הבלתי חוקי ב- 58, שהוצב בחזית הקניון על-פי אישורו של סגן ראש העירייה דאז. נדרשה כחצי שנה של מכתבי פניות רבות ואיומים של המשרד להקפאת ההקצבות הכספיות של משרד התחבורה עד שנעתרה מהנדסת העירייה והורתה על הסרתו של התמרור הבלתי חוקי.
- פעם נוספת חרגה המהנדסת מסמכותה בשעה שהתקבלה החלטה ברורה של ועדת התנועה, באוגוסט '99, המתירה להציב תמרור ב- 57 בלבד בחזית הקניון, המאפשר לכל נהגי המוניות לפעול, להוריד או להסיע נוסעים, ומסיבות שאין הביקורת מבינה אותן, הורתה להוסיף שלט בתחתית התמרור המתיר את השימוש במקום זה רק לנהגי תחנת מוניות הקניון.
- 5.5 החזקה וההשתלטות של נהגי תחנת מוניות קניון בת-ים בתמיכתה של העירייה, תציב את העירייה במצב בלתי נעים בשעה שתצטרך לפעול כחוק להסיר את השלט הבלתי חוקי מתמרור הב- 57, ולאפשר לכל נהגי המוניות לפעול בחזית הקניון.
- 5.6 דוח הבדיקה הועבר לעיונה של מהנדסת העירייה במכתב תשובתה המצורף כנספח א', אין המהנדסת מתייחסת כלל לממצאי הביקה וממתינה להחלטותיה של הוועדה שמונתה על-ידי מנכ"ל העירייה.

6. סיכום והמלצות

- 6.1 כתוצאה משרשרת ליקויים ונטילת סמכות שלא כחוק ומתן אישורים שלא בסמכות על-ידי סגן ראש העירייה דאז, ומהנדסת העירייה, פועלת שלוחה של תחנת מוניות בחזית קניון בת-ים ברחוב יוספטל שלא כחוק, ובניגוד לאישורים של הגורמים המוסמכים לכך וועדת התנועה המרכזית ומשרד התחבורה.
- 6.2 הביקורת תמחה על אופן פעילותה של מהנדסת העירייה, בהיותה הגורם המקצועי הבכיר המופקד על קיום החוק. כל הקשור לנושא הבנייה והתנועה בעיר ובין השאר בנושא תחנות המוניות, לא מנעה את פעילותה הבלתי חוקית של התחנה בעת שניתן לה אישור הפעלה שלא כדין על-ידי מחזיק תיק ההנדסה דאז, והחמור מכל - בכך שלא פעלה על-פי הנחיות משרד התחבורה להפסקת פעולתה של התחנה, ובכך שנטלה סמכות לעצמה בניגוד להנחיות משרד התחבורה ואישרה על דעת עצמה את תוספת השלט המתיר את פעולתן של מוניות קניון בת-ים.

- 6.3 אין צורך להמליץ המלצות בדוח בנושא זה, מאחר שהחוק בנושא ברור וחובה לקיימו. יחד עם זאת, מאחר שזו פעם שנייה שה-ח"מ מבקר את פעילותו והקמתן של תחנות מוניות בעיר באופן בלתי מוסדר ובלתי חוקי, נראה, כי לחלק מהגורמים המקצועיים הנוגעים לנושא לא ברורים הכללים והקריטריונים שעל-פיהם צריכים להתן אישורי ההפעלה לתחנות מוניות.
- 6.4 מבקר העירייה מברך על הקמתה של הוועדה שהחליט עליה מנכ"ל העירייה, בראשותו של מנהל האגף לחזות העיר, ועם כל הגורמים המקצועיים בעירייה הקשורים בנושא, במטרה לבחון ביסודיות את נושא הפעלתן של תחנות המוניות בעיר ולקבוע כללים ברורים לעתיד, כללים מנחים שיעמדו לנגד עיניהם של כל הגורמים שיעסקו בנושא בעת שתעמוד על הפרק בקשה של קבוצת נהגים זו או אחרת להקים תחנת מוניות חדשה. על-פי כללים אלו יבחנו גם תחנות מוניות הפועלות כיום בבתי-ים.
- 6.5 יש להביא בשנית לוועדת התנועה להחלטה את הפעלתה הבלתי חוקית של שלוחת תחנת מוניות קניון בת-ים ולקבל את גיבוי הוועדה להסרת השילוט הבלתי חוקי שהוצב בתוספת לתמרור ב- 57 המוצב במקום.
- 6.6 על העירייה לתאם עם משטרת ישראל ולהפעיל את פקחי רשות החנייה, במגמה לאכוף באופן מוסדר את איסור החנייה הכפולה של המוניות בחזית הקניון, המפריעה לתנועה הסדורה ברחוב יוספטל, וכמו-כן למנוע את השתלטותם בכוח של נהגי המוניות קניון בת-ים על הפעילות באיזור זה, המונעים את פעילותם של נהגי מוניות אחרות בקניון בת-ים.
- 6.7 מסקנות והמלצות הוועדה שמונתה על-ידי המנכ"ל הובאו בפניו לדיון בתאריך 10 באפריל. סיכום המנכ"ל מדיון זה הובא לאישורו של ראש העירייה וב- 4 במאי ניתן אישור ראש העירייה ליישם את ההמלצות שסוכמו.

א ג ף ה ה נ ד ס ה
לשכת מהנדסת העירייה

ל' באדר א' תש"ס
7 במרץ 2000
מספרנו : 00מז315

אל : מר יגאל בן יהודה - מבקר העירייה
מאת : אדר' ליאורה סטולר - מהנדסת העירייה

א.נ.,

הנדון : תחנת מוניות קניון בת-ים מתאריך 13/2/2000

לבקשתך, להלן תגובתי :

1. הנושא הנדון הובא לטיפול לראשונה בינואר 1999 ע"י פנייתו של אינג' שאקר מ-25.1.99. טופל על ידי במיידיות לאור משבר חריף ביחסי העירייה/ראש העיר עם המפקחת על התעבורה אדר' מתיה עינב. אופן הטיפול כלל הסדרת הסרה מיידית של התמרורים ובהמשך נסיון למציאת פתרון הולם לעצם שיוך תחנת משנה זו ע"י הגורמים השונים בעירייה, מאז יוני - 1995.
2. במהלך שנת 1999, הפנה ראש העיר את פניות נהגי המוניות אל לשכתי למציאת פתרונות. ההיבט המקצועי של נושא התמרור ו/או היתר לביתן אינו מספק לפתרון בעיות נהגי המוניות בעיר ועפ"י המלצתי ראוי שיתבצע הנושא כפי שהתקין כיום מנכ"ל העירייה בועדה בין אגפית בראשות ראש האגף המטפל ברישוי עסקים/חנייה.
3. לעניות דעתי, בדיקתך לנושא המוניות בעיר מבורכת וראוי היה שתתבצע לפני שנים טרם קריסת המערך כולו עקב מאבק בין תחנות המוניות.
4. מצ"ב דוגמת פתרון קיים בעיר ת"א שצולם על-ידי מאיר שוהם.

בכבוד רב

אדר' ליאורה סטולר

